Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

# BIULETYN BAŁTYCKI

## WILBI

PODAJE WIADOMOŚCI BIEŻĄCE Z ŁOTWY ORAZ PERJODYCZNE Z ESTONJI I FINLANDJI.

Nr. Wilno, dn.2 maja 1932 r. 43.

T r e ś ć n u m e r u:



----§----

Łotwa.Kronika: 1."B r i h w a Z e m e" o w s p ó ł p r a c y p o l s k o - r u m u ń s k o - j u g o s ł o w i a ń s k i e j ."Brihwa Zeme" /Nr.91/: Marszałek Piłsudski,powracając do Warszawy z Egiptu odbył w Bukareszcie ważne narady. Piłsudski jest przeciwnikiem federacji państw nadbałtyckich, uważając, że nie może ona egzystować. Jak słychać wysunięty został w Bukareszcie projekt ściślejszej współpracy między Polską, Rumunją i Jugosławją w zakresie ekonomicznym i militarnym. Gdyby wiadomość ta się potwierdziła, oznaczałoby to, że i Polska postanowiła bardziej aktywnie działać na Bałkanach. Mówi się o tem, że Marszałek Piłsudski zaproponował Rumunji pośrednictwo Polski w zawarciu z Sowietami paktu o nieagresji,który od chwili niefortunnych rokowań ryskich nie posunął się naprzód ani na jotę.

2. K o m u n i k a c j a p o w i e t r z n a W a r s z a w a - W i l n o - R y g a - T a l l i n ."Jaunakas Zinas" /Nr.91/: Łotewski Gabinet Ministrów zgodził się w zasadzie na zawarcie paktu ze spółką "Lot" w sprawie komunikacji powietrznej na linji Warszawa-Wilno-Ryga-Tallin.Gabinet Ministrów powierzył specjalnej komisji prowadzenie rokowań w tej sprawie.

3. P r o t e s t p r z e c i w k o p r ó b o m s k r ę p o w a n i a p r a s y ."Jaunakas Zinas" /Nr.91/: Związek pisarzy i dziennikarzy łotewskich przyjął na swem dorocznem zebraniu rezolucję z protestem przeciwko próbie rządu wydania ustawy o skrępowaniu prasy. Zarząd związku poczynić ma odpowiednie kroki w kierunku zapewnienia wolności prasy.

4. Z m i a n y w ł o t e w s k i e m s z k o l n i c t w i e ś r e d n i e m ."Jaunakas Zinas" /Nr.91/:Absolwenci wydziału filologji klasycznej uniwersytetu ryskiego wręczyli ministrowi Oświaty Keninszowi deklarację ze skargą na upośledzenie w łotewskiem szkolnictwie średniem języka francuskiego na rzecz języka niemieckiego. Absolwenci domagają się rewizji obecnego stanu i rozszerzenia w szkolnictwie wpływów kultury francuskiej. Minister Keninsz zgodził się w zasadzie wprowadzić w niektórych szkołach średnich zamiast obowiązkowego języka niemieckiego język francuski, pozostawiając jęz. niemiecki, jako przedmiot nieobowiązujący.

5."L a t v i j a s S a r g s" o w e w n ę t r z n e j p o l i t y c e ł o t e w s k i e j ."Latvijas Sargs" z dn.25.IV.32 r.:Pod względem politycznym atmosfera współczesna jest zatruta, zwłaszcza, jeżeli chodzi o Łotwę. Gdy gospodarce narodowej grozi ruina, nie widać jedności. Odbywa się w dalszym ciągu rywalizacja o dobra materjalne. Daje się wciąż zauważyć nienasycony egoizm partyjny. Zawsze w Łotwie były rządy zależne od łaski politycznych macherów. Obecnie sytuacja wewnętrzna na

Łotwie jest tego rodzaju, że partje łotewskie nie umieją zdobyć się nawet na ministra Finansów. Centrum demokratyczne zażądało oficjalnie, by premjer dalej pełnił obowiązki ministra Finansów. Partje się przyznały do tego, że nie potrafią ponosić odpowiedzialności za prowadzenie polityki gospodarczej. Świadczy to, że w dalszym ciągu w życiu gospodarczem będzie decydowała polityka i że planu gospodarczego w dalszym ciągu nie będzie.

6. Uchwały partji komunistów łotewskich. "Latvijas Kareivis" /Nr.90/: Na ostatnim VIII-mym kongresie łotewskiej partji komunistycznej uchwalono, że partja komunistyczna musi zwracać baczną uwagę na "faszystowskie i półfaszystowskie" organizacje na Łotwie. W tym celu należy z temi organizacjami nawiązywać kontakt, zbierać informacje o ich działalności i t.d. Zwrócić należy uwagę przedewszystkiem na organizacje następujące: Związek Kolejowców Łotewskich, Związek Maszynistów Kolejowych, Partję Socjalistów Narodowych, Partję szeregwych rezerwy, Partję Osadników i Małorolnych, Partję Postępowców, Związek Postępowców Letgalskich, Związek Demokratycznych Włościan Letgalskich. Cała ta praca ma być prowadzona planowo.

Uwaga: Partja Komunistyczna na Łotwie jest organizacją nielegalną, lecz posiada w sejmie 7 posłów.

7. "Socjaldemokrats" o kandydatach do teki ministra Finansów. "Socjaldemokrats" /Nr.90/: Ministra Finansów wciąż niema, mimo licznych kandydatów. Świadczy to o braku odpowiedniej jednostki, któraby zdołała poprowadzić gospodarkę państwa. Za wielkiego finansistę uważano niedawno Rymgolda Kalningsa. Karjera jego skończyła się jednak prawie tak samo, jak karjera Ivara Kreugera z tą różnicą, że Kalnings w krytycznej chwili zwiał zagranicę, by uniknąć zwrotu swych wielkich kapitałów do Łotwy.

8. Mniejszości narodowe a koalicja. "Jaunakas Zinas" /Nr.93/: Sejm odrzucił przyjętą przez rząd uchwałę w sprawie wprowadzenia w powszechnych szkołach mniejszościowych języka łotewskiego już od pierwszej klasy. Fakt ten wywołał duże poruszenie w samej koalicji. Wychodzi na to, że koalicja w zakresie oświaty skapitulowała przed mniejszościami narodowemi. Nie dzieje się to poraz pierwszy. Minister Oświaty w tej sprawie wypowiedział się jak następuje: Mniejszości są, rzecz prosta, przeciwne każdej ustawie, która zmierza ku reorganizacji ustroju szkolnictwa mniejszościowego. Część posłów koalicji nie zgodziła się na ustawę tę ze względów pedagogicznych, twierdząc, że dzieci zawcześnie będą uczone języka obcego. Tem niemniej można być przekonanym, że po pewnym czasie ustawa ta będzie wprowadzona w życie.

9. Posiedzenie Rady Prasowej. "Brihwa Zeme"/Nr.92/: 25 kwietnia odbyło się posiedzenie Rady Prasowej i rozważano sprawę zwołania konferencji przedstawicieli prasy 3-ch centralnych państw bałtyckich. Rada wyłoniła biuro prasowe, któremu powierzyła zbadanie możliwości bliższej współpracy z prasą polską, fińską i skandynawską.

10. Próba zamachu na szkolnictwo mniejszościowe. "Siegodnia" /Nr.121/: Na posiedzeniu centralnego komitetu Centrum Demokratycznego w dn.1 maja minister Oświaty Keninsz wygłosił referat w sprawie szkolnictwa, uskarżając się na odrzucanie przez sejm uchwalonych przez Gabinet Ministrów ustaw. Jak wiadomo, w tych dniach sejm odrzucił ustawę o języku łotewskim w powszechnych szkołach mniejszościowych. Minister Keninsz dowodził również, że mniejszości mają zawiele szkół. W najbliższych dniach minister zamierza wydać nowe rozporządzenie o programie szkół mniejszościowych.

ESTONJA. Kronika: 1. Handel zagraniczny. "Päewaleht" /Nr.10/: Mają nastąpić większe zmiany w handlu zagranicznym. Postanowiono zaprowadzić swobodę importu zapomocą wydawania licencyj na przywóz. Dotychczas zawarto umowę z kupcem Zampos'em na podstawie którego otrzymał on pozwolenie na inportowanie 250 tys.cytryn.

Eksport uległ zmniejszeniu w roku 1931 o 35% z powodu zniżki cen. Import wyraża się sumą 6,1 milj.koron w r.b., to zn. o 41,6% mniej niż w roku ubiegłym.

2. P i e r w s z a k o n f e r e n c j a p a r t j i n a c j o n a l i s t y c z n e j ./Revalsche Ztg." /Nr.90/: Dn.22 kwietnia o godz 10 rano w sali "Estonia" odbyła się konferencja partji nacjonalistycznej z udziałem 450 delegatów. Przemówienie wygłosił minister Spraw Zagr. Tönnison, który zaznaczył, że partja nacjonalistyczna powinna objąć wszystkich o zapatrywaniach nacjonalistycznych bez względu na pojedyńcze różnice w ideologji. W ten sposób tylko da się utorować drogę ku dobrobytowi narodu estońskiego.

3. M o n o p o l z b o ż o w y ."Rev.Ztg." /Nr.91: M-stwo Rolnictwa zamierza wprowadzić szereg zmian w przeprowadzaniu monopolu zbożowego. Obliczono, że w państwowych składach znajduje się zboże wartości 5-6 milj.koron.

4. E k s p o r t k a r t o f l i ."Rev.Ztg." /Nr.91/: Z powodu przeładowania się rynku angielskiego kartoflami, ustał eksport kartofli z Estonji. Jednocześnie w kraju dał się zauważyć wielki spadek cen.

5. H a n d e l z a g r a n i c z n y w p i e r w s z y m k w a r t a l e r .b ."Rev.Ztg." /Nr.91/:Bilans handlu zagranicznego na marzec roku bieżącego przedstawia się następująco: import wyraża się sumą 2,5 milj. koron /w r.ub.5,2 milj.koron/, eksport zaś sumą 2,45 milj.kor./w r.1931 - 4,8 milj.kor./. Bilans bierny wyraża się sumą 0,05 milj.koron.

W I kwartale pasywa wynoszą 415.600 koron /w r.1931 - 725.400 koron/. Eksportowano na sumę 8.167.400 koron/w 1931 - 13.983.600 kor./, importowano na 8.583.000 kor./w 1931 - 14.709.000 koron/.

6. Z m i a n y w s y s t e m i e h a n d l u z a g r a n i c z n e g o ./"Päewaleht" Nr.113/: Rząd postanowił na najbliższem posiedzeniu poruszyć sprawę udzielania licencyj na przywóz towarów. Szczególnie dotyczyć to ma towarów, których sprowadzenia można uniknąć, lub które się sprowadza w małej ilości. Pozatem przewiduje się, że nie będzie się wymagało licencyj na towary, których cło nie przewyższa 20 kor. Innych towarów, wytwarzanych w kraju oraz towarów luksusowych powyższe przepisy nie będą dotyczyły.

7. L i g a o b r o n y p o w i e t r z n e j i p r z e c i w g a z o w e ."Rev.Ztg." /Nr.92/: W M-stwie Spraw Wewn. i Sprawiedliwości zarejestrowano "Ligę Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej.

8. P r z e m y s ł t o r f o w y . "Rev.Ztg." /Nr.92/: Eksploatacja torfu rozpocznie się w maju. Dotychczas zaangażowano 600 robotników.

9. M o n o p o l t y t o n i o w y ."Rev.Ztg."/Nr.92/: Obywatel grecki Messaksudi prowadzi rokowania o uzyskanie monopolu na przywóz tytoniu do Estonji, przyrzekając jednocześnie umożliwienie rynku zbytu w Grecji towarów produkowanych w Estonji.

10. S p ó ł d z i e l c z o ś ć ."Päewaleht" /Nr.112/: Związek spółdzielni estońskich obchodzi 30-lecie swej pracy. Na uroczystości owej obecny był prezydent estoński J.Teemant i minister Rolnictwa O.Köster, który w swem przemówieniu wykazał korzyści ruchu spółdzielczego w życiu gospodarczem Estonji i wyraził nadzieję, że ruch ten obejmie szersze widnokręgi.

11.E k s p o r t m a s ł a d o B e l g j i ."Päewaleht" /Nr.114/: Do wydziału handlu zagranicznego Estonji nadesłano z Belgji dane statystyczne, z których wynika, że w roku ubiegłym Estonja dostarczyła do Belgji 1500 tonn masła. W pierwszym kwartale r.b. wywieziono z Estonji 242,2 tonn /rocznie wypadnie 968 t./.

Zaznaczyć należy, że Łotwa otrzymała kontyngent o 2,5 razy mniejszy.

12. E k s p o r t k a r t o f l i d o F r a n c j i ."Päewaleht" /Nr.114/: Przewiduje się, że eksport kartofli z Estonji do Francji może się powiększyć. Francja zabroniła dostarczania kartofli krajom, w których są one w złym stanie. Estonja do tej grupy krajów nie należy. Jednocześnie skonstatowano podwyżkę cen.

B7